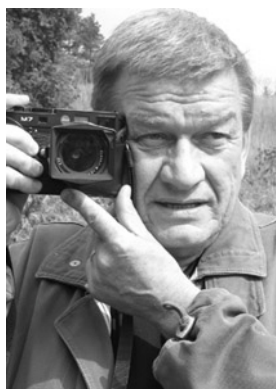

"KIRJANDUS JA FILM"

3. oktoobril 2011 kinos Artis

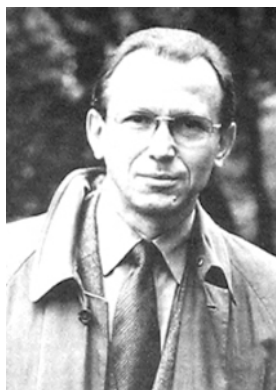
Ettekannete autorid

Oleme kutsunud meediakoolitusele esinema filmi- ja kirjandusvaldkonna professionaalid, eesmärgiks anda väga praktilisi näpunäiteid filmikunsti kasutamiseks kirjandustunnis.

Arvo Iho (62) on filmioperaator ja -režissöör. 1976. aastal lõpetas ta Üleliidulise Riikliku Kinematograafia Instituudi (VGIK) filmioperaatorina, 1977-78 praktiseeris Andrei Tarkovski "Stalker" filmigrupis ning 1990. aastal läbis antropoloogia kursuse Montana Riiklikus Ülikoolis USA-s. Aastatel 1974-91 töötas Tallinnfilmis nii mängu- kui dokumentaalfilmide operaatorina, alates 1985. aastast ka režissöör-lavastajana. Tema tuntumad filmid operaatorina on "Tuulte pesa" (1979) ja "Ideaalmaastik" (1980), lavastajana "Naerata ometi" (1985, kaasrežissöör Leida Laiuse filmis), "Halastajaõde ehk Ainult hulludele" (1991) ja "Karu süda" (2001). 1992. aastal asutas Arvo Iho Tallinna Pedagoogilise Ülikooli juurde filmi ja video õppetooli, millest hiljem arenes välja Balti Filmi- ja Meediakool, ning oli 1992-96 selle juhataja. Arvo Iho on õpetanud filmindust Sri Lankal, Soomes, Šveitsis ja USA-s ning muidugi Eestis - Viljandi Kultuuriakadeemias, Concordia Ülikoolis, Audentese Ülikoolis ning Balti Filmi- ja Meediakoolis, kus ta õpetab filmirežiid ja operaatoritööd ning juhendab tudengitöid, nende hulgas 12 magistrandi diplomifilmid. Arvo Iho on Euroopa Filmiakadeemia liige, Valgetähe ordeni kavaler, 30 rahvusvahelise preemia laureaat ning NSVL riikliku preemia laureaat.

Arvo Iho ettekanne õpetab filmi "õigesti" vaatama. Lavastusfilmi operaator on stsenaariumi loole ja režissööri tõlgendusele nähtava vormi andja. Operaatori töö nõuab pildiloomise annet, head kunsti- ja filmiajaloo tundmist, organiseerimisvõimet ja palju tehnilisi oskusi. Piltlikult öeldes maalib operaator valguse, värvi ja liikumisega. Et seda edukalt teha, peab ta mõistma dramaturgiat, ta peab tundma erinevaid kunstistiile ja ta peab olema hea psühholoog ning meeskonnatöö tegija. Koostöös režissööri ja kunstnikuga loob operaator igale filmile oma eripärase pildimaailma ja visuaalse stiili. Vaatajal on võimalus see lahti mõtestada.

Prof. Peeter Torop (60) on Tartu Ülikooli kultuurisemiootika professor, kelle peamiseks uurimisaladeks on tõlkesemiootika, intersemioos ning kultuuri semiosfääriline mõistmine. 1979. aastal lõpetas ta Tartu Ülikooli vene filoloogia erialal, 1995. aastast on ta Helsingi Ülikooli filosoofiadoktor. 1976. aastast töötab Peeter Torop Tartu Ülikoolis, algul filosoofiateaduskonna vene ja slaavi filoloogia osakonnas, alates 1992. aastast sotsiaal- ja haridusteaduskonnas lektori, dotsendi ja professorina, 2003. aastast on ta filosoofiateaduskonna filosoofia ja semiootika instituudi semiootikaosakonna professor. Aastatel 1990-96 oli Peeter Torop Helsingi Ülikooli slaavi ja balti keelte osakonna külalislektor, 1998-99 Tallinna Pedagoogikaülikooli erakorraline professor. Ta on avaldanud rikkalikult publikatsioone kultuuri- ja tõlkesemiootika alal ning semiootika meetoditest,

sealhulgas filmisemiootikast, kirjutanud filmiarvustusi ning juhendanud magistri- ja doktoritöid. Ka praegu juhendab Peeter Torop Tartu Ülikoolis kaheksat doktoritööd.

Dostojevski-teemaliste loengutega igaveseks Tartu Ülikoolis emakeeleõpetajaks pürginute mälestusse sööbinud professor Peeter Torop näitlikustab oma filmisemiootilise suunaga Dostojevski-teemalist ettekannet mitmete varasemate ekraniseeringute lõikudega ning keskendub sellele, kuidas kirjandusklassika (noort) inimest tänapäeval kõnetab.

Rainer Sarnet on oma 41-aastase elu jooksul lavastanud 5 filmi, elanud 3 naisega, kogunud endale umbes 10 sõpra, armastanud palavalt Fassbinderit, lavastanud teatris Gorkit, Jelineki ja Przybyzszewskit, olnud filmikoolis tituleeritud imelapseks ning saanud esimese võimaluse selle ambitsioonika tiitli kaitsmiseks alles 15 aastat hiljem filmiga "Idioot".

Katrin Kissa (34) ja Veiko Õunpuu ühine firma Homeless Bob Production on eelnevalt tootnud vaid Veiko Õunpuu filme: "Tühirand", "Sügisball" ning "Püha Tõnu kiusamine". Rainer Sarneti "Idioot" murrab esimesena selle reegli. Praegu on ettevalmistuses aga järjekordne Veiko Õunpuu film "Free Range Fred", mida võib kinodesse oodata küll alles aastal 2013.

Rainer Sarnet ja Katrin Kissa ütlevad avasõnad filmi "Idioot" linastumise eel ning räägivad põgusalt filmi valmimisest.

Jan Kaus (40) on eesti kirjanik, tõlkija ja toimetaja, kes omandanud kõrghariduse Tallinna Pedagoogilises Instituudis ja Eesti Humanitaarinstituudis. Tema esimene novellikogu "Üle ja ümber" ilmus 2000. aastal, tuntuimad romaanid on kirjandusauhindu võitnud "Tema" (2006) ja "Hetk" (2009). Ta on avaldanud ka luulet ja teisi kirjanduslikke lühivorme. Jan Kaus on töötanud ajalehe "Sirp" esseistika- ja kirjandustoimetajana, *copywriter*ina, Göteborgi raamatumessi Eesti programmi koostaja-korraldajana ja Helsingi raamatumessi Eesti programmijuhina. Aastatel 2004-2007 oli ta Eesti Kirjanike Liidu esimees. Aastast 2010 juhib ta koos

Peeter Helmega Vikerraadio kirjandussaadet "Loos on asju". Ta on pälvinud riiklikke auhindu nii artiklite, tõlketööde kui kirjandusliku loominguga eest, 2003. aastal pälvis ta Vabariigi Presidendi Noore Kultuuritegelase auhinna, 2007. aastal "Ela ja sära" stipendiumi. Aastast 2002 on ta Eesti Filmiarjanduse Ühingu liige, aastast 2005 teatri NO99 loomenõukogu liige.

Jan Kausi ettekanne keskendub kahe konkreetse teose, Fjodor Dostojevski romaani ja Rainer Sarneti filmi võrdlusele. Mõjus osa filmikunstist põhineb kirjandusteostel, sestap on põhjust süveneda muganduste probleemi sügavamalt. Mis looga juhtub või võib juhtuda, kui sellest saab film?

Edward Kess (31) on Tallinna Lilleküla Gümnaasiumi eesti keele ja kirjanduse vanemõpetaja. Õpetajana töötab 12. aastat. Oma töös peab oluliseks arendada laste loovust, iseseisvat mõtlemist ning laiendada silmaringi. Samuti ei saa mainimata jätta, et kirjanduse ja eesti keele piire avardab ta tunnis kindlasti. Miks mitte lausa "idiotlikult".

Edward Kessi ettekanne annab mõningaid näpunäiteid, mis toetavad õpetajat mängufilmi "Idioot" käsitlemisel kirjandustunnis nii enne kui ka pärast filmi vaatamist. Olulisel kohal on mõtlemise arendamine ja problemaatika märkamise

ning analüüs.

